

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی فسا
دانشکده پزشکی

پایان نامه برای اخذ درجه دکتراي پزشکی عمومی

عنوان :

بررسی ارتباط بین سواد سلامت و سازه های نظریه رفتار برنامه ریزی شده و انجام آزمون های غربالگری سرطان در افراد
مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی روستایی شهرستان فسا

استاد راهنما :

دکتر علی خانی جیحونی

استاد مشاور:

دکتر سید منصور کشفی

نگارش :

حسام رنجبر

چکیده:

بررسی ارتباط بین سواد سلامت و سازه های نظریه رفتار برنامه ریزی شده و انجام آزمون های غربالگری سرطان در افراد مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی روستایی شهرستان فسا

مقدمه: تصمیمات و رفتارهایی که افراد در زمینه سبک زندگی و سلامت خود می گیرند تحت تاثیر سطح سواد سلامت آنهاست. این مطالعه با هدف بررسی ارتباط بین سواد سلامت و سازه های نظریه رفتار برنامه ریزی شده و انجام آزمون های غربالگری سرطان در افراد مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی روستایی شهرستان فسا انجام گرفت.

روش کار: این مطالعه مقطعی بر روی ۸۵۰ نفر از افراد ۱۸ سال و بالاتر مراجعه کننده به ۶ مراکز بهداشتی درمانی روستایی شهر فسا انجام شد. ابزار گردآوری داده ها پرسشنامه ای مشتمل بر ۴ بخش اطلاعات فردی، رفتارهای غربالگری سرطان، پرسشنامه معتبر سنجش سواد سلامت بزرگسالان و پرسشنامه محقق ساخته مبتنی بر نظریه رفتار برنامه ریزی شده بود. جهت آنالیز داده ها از نرم افزار SPSS ویرایش ۲۲ و آزمونهای آماری استفاده شد.

نتایج: میانگین سن افراد $40/25 \pm 7/89$ و $61/76$ درصد آن ها زن بودند. سطح سواد سلامت $37/65$ درصد افراد مطلوب و 46 درصد متوسط و $16/35$ درصد ضعیف بود. ارتباط معناداری بین خودآزمایی سینه، سابقه انجام پاپ اسمیر، غربالگری سرطان پروستات و انجام آزمایش خون مخفی در مدفوع با سطح سواد و سلامت وجود داشت. سازه های نظریه رفتار برنامه ریزی شده 41 درصد از واریانس انجام رفتار غربالگری پستان، 39 درصد واریانس انجام رفتار غربالگری سرطان سرویکس، 40 درصد واریانس انجام رفتار غربالگری سرطان پروستات و 37 درصد از واریانس انجام ماموگرافی و 42 درصد واریانس انجام رفتار غربالگری سرطان کولورکتال را پیشگویی نمود. نقش قصد رفتاری در هر ۴ مورد بیشتر بود.

بحث و نتیجه گیری: نتایج مطالعه نشان داد که نظریه رفتار برنامه ریزی شده می تواند به عنوان چهارچوب مناسبی برای طراحی و اجرای مداخلات سرطان و سواد سلامت بکار رود.

واژگان کلیدی: سواد سلامت، سرطان، غربالگری، نظریه رفتار برنامه ریزی شده

The Relationship between Health Literacy and Structures of Planning Behavioral Theory and Performing Cancer Screening Tests in People Referred to Rural Health Centers in Fasa

Introduction: Decisions and behaviors that people take in their lifestyle and health are influenced by their level of health literacy. The aim of this study was to investigate the relationship between health literacy and the constructs of planned behavior theory and performing cancer screening tests in people referred to rural health centers in Fasa.

Material and methods: This cross-sectional study was carried out on 850 people aged 18 years and over who were referred to six rural health centers in Fasa. A data collection tool was a questionnaire consisting of 4 parts of personal information, cancer screening behaviors, validated adult health literacy questionnaire and a researcher-made questionnaire based on behavioral theory. Data were analyzed by SPSS software version 22 and statistical tests.

Results: The mean age of the subjects was 40.25 ± 7.89 and 61.76% of them were women. The level of health literacy was 37.65% of the respondents and 46% of the average and 16.35% was weak. There was a significant relationship between breast self-examination, history of performing Pap smear, screening for prostate cancer, and performing secret blood tests in feces with a level of health literacy. The constructs of planned behavioral theory were 41% of the variance of breast screening behavior, 39% of the variance of cervical cancer screening behavior, 40% of the variance of prostate cancer screening behavior and 37% of the variance of mammography and 42% of the variance of colorectal cancer screening behavior. Foretold The role of behavioral intention was higher in all 4 cases.

Conclusion: The results of the study showed that the theory of planned behavior can be used as a suitable framework for the design and implementation of cancer interventions and health literacy.

Key words: Health literacy, cancer, screening, planned behavior theory